

# Paragrafta Yardımcı Düşünce: TYT Hap Bilgi

Paragrafın en kalabalık soru tipi parçanın bir ayrıntısını soruyor: ÖSYM 2018-2026 arasında bu tipten **76 soru** sordu, yılda dört ile on dört arası.

Dört kalıp var: değinilen ya da değinilmeyen bilgi, söylenebilen yargı, söylenemeyen yargı ve yazar ya da kişi hakkında yargı. Hepsinde iş aynı: şıktaki yargının parçada karşılığı var mı?

Notlar ÖSYM'nin çeldirici kalıplarını örnek sorularıyla veriyor, ardından 76 sorunun her birini doğru cevabın parçasındaki karşılığıyla tek satırda topluyor.

Bu ünite de  
76 çıkmış soru (2018-  
2026)  
bu bloktan yılda ~25  
soru  
15 ÖSYM tuzağı

① ÖSYM bu üniteden ne sordu?

76 sorunun 25'i tek konudan geldi: "Söylenbilir" soruları.

[illegible]

2018/38 Eski ve yeni veri kurtarma araştırmaları 2019/27 Biyolojik olarak parçalanmış şişe

2019/28 Balina ölümleri: iki parça 2019/36 Ölü

2020/26 Hacivat Karagöz filmi ve Kemal Tahir 2020/31 Maaş ve unvan köşe yazısı

2021/34 Sinema ve öbür sanatlar 2022/25 Deniz kızını gören balıkçı 2022/26 Sahafılar

2023/21 Şehrini terk eden film karakteri 2023/27 Halk anlatıları ve tohumlar

2023/36 Puslu Kıtalar Atlası 2023/39 Galen'in dört unsuru 2024/26 İzmir dokuma imalatı

2024/36 Blues: söylenebilen 2024/38 Güneş gülünden robot parmak

2025/22 Temel atıf hatası 2025/26 Eski dergiler 2025/35 Ressam Raoul Uzac

2025/37 Masallar: söylenebilen 2025/39 Çöpe atılan eser ve sanatçısı

2026/18 Okurken gözün sıçraması 2026/19 Eski mahallelerde şakalaşma

2026/29 İlhamdan beslenen ressam 2026/39 Akış hâli

## Değinilen ve değinilmeyen bilgi

24 soru

- 2018/26 İstifleme bağımlılığı 2018/33 Hababam Sınıfı  
2018/39 Tambora Yanardağı patlaması 2019/38 Kıtılama çay  
2020/37 Stephen King'in O romanı 2021/25 Mini beyinler 2021/39 Kuramlar  
2022/33 Monet'in Nilüferler Serisi 2022/34 Bozulmayı gösteren etiketler  
2022/39 Bilim insanlarının üslubu 2023/31 Etkileyici pazarlama  
2023/40 Galen ve kişilik tipleri 2024/23 Yapay zekâ ve eğitim  
2024/31 Dondurmanın serüveni 2024/33 1980'ler filmlerinde ev içi  
2024/35 Blues: değinilmeyen 2025/27 Kapı tokmakları 2025/30 Islak köpek silkelmesi  
2025/32 Rumeli Hisarı 2025/33 Cenne Ulu Camisi 2025/38 Masallar: değinilmeyen  
2026/28 Lokal uyku 2026/33 Alaca Cami'nin duvar resimleri  
2026/34 Uzaydaki ikiz astronot

## "Söylenemez" soruları

17 soru

- 2019/30 Philip K. Dick 2019/35 Makber 2019/40 Etik kavramının serüveni  
2020/36 Mabel Matiz ve Maya albümü 2020/39 İdeal tipler  
2021/22 Kapağını okurun çizdiği kitaplar 2021/24 Zaman Yolculuğu romanı  
2021/28 Tanpınar ve Paris 2022/28 Üstün zekâlı çocuklar  
2022/37 Pascal: mutluluk arayışı oyunu 2024/32 Günlükler  
2024/34 Konya Tropikal Kelebek Bahçesi 2024/37 Güneş gülü  
2025/28 Klasik eserlerin faydaları 2025/29 Charlie Chaplin 2025/31 Çin Seddi  
2025/40 Eseri çöpe atan görevli

## Yazar ve kişi hakkında

10 soru

- 2019/29 Tek tip aşk anlayışı 2020/33 Faust, Don Juan ve Don Kişot 2022/29 Kibir  
2022/31 Kadın kahramanların öykücüsü 2022/36 Polisiye romanın okuru  
2023/34 Alice'i üç kez okuyan yazar 2023/38 Eyfel Kulesi  
2024/21 Söz oyunları ile yazan öykücü 2024/29 Başarı ve başarısızlık ikiliği  
2026/35 Söylenmeyeni seven öykücü

Sorular ÖSYM'nin yayımladığı 2018-2026 TYT soru kitapçıklarından (Türkçe testi). Soruların metni ÖSYM'nin telifinde olduğu için burada yok; notlarda **TYT 2025/4** gibi bir damgayla, sorulduğu yıl ve numarasıyla işaretli. Numarayla soruyu kitapçıkta bulabilirsiniz.

## ② Yardımcı Düşünce ve Ayrıntı Soruları

### Yardımcı düşünce nedir?

- Ana düşünceyi açıklayan, örnekleyen, kanıtlayan her cümle bir **yardımcı düşüncedir**; bir parçada ana düşünce bir, yardımcı düşünce çoktur.

- Yardımcı düşünceler tanımlama, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme gibi yollarla verilir (Ünite 7).
- Ayrıntı soruları şu köklerle gelir: değinilmiştir ya da değinilmemiştir, söylenebilir ya da söylenemez, yazarın söylemesi beklenir ya da beklenmez.
- Cevap her zaman **parçada yazılıdır**. Genel bilgin, şıkkın doğru olup olmadığı ya da "mantıklı" görünmesi ölçüt değil; ölçüt parçadaki cümle.

### Her ayrıntı sorusunda aynı sıra

- 1 Soru kökündeki **olumsuzluğu** işaretle: değinilmemiştir, söylenemez, beklenmez.
- 2 Kökte adı geçen kişi ya da şey kimse, parçada sadece onunla ilgili cümlelere bak.
- 3 Her şıkkı parçadaki **bir cümleyle** eşle; eşlediğin şıkkın yanına cümlelerin yerini not et.
- 4 Eşi bulunmayan şık "değinilmemiştir" ve "söylenemez" sorusunun cevabıdır; olumlu kökte tek eşi bulunan şık cevaptır.

### 3 ÖSYM'nin Çeldirici Kalıpları

#### Doğru görünen ama parçada olmayan

##### YAKIN SÖZCÜKLE KAYDIRMA

**Soğuma → kuraklık**

Parçada küresel soğuma ve kıtlık var; şık bunu kuraklığa çeviriyor.

TYT 2018/39

##### YAKIN SÖZCÜKLE KAYDIRMA

**En büyük → en eski**

Dünyanın en büyük kerpiç yapısı, bölgenin en eski binası demek değil.

TYT 2025/33

##### YAKIN SÖZCÜKLE KAYDIRMA

**Mahrem → gizemli**

Günlük en mahrem kayıttır; gizemli yönüyle ilgi çektiği yazmıyor.

TYT 2024/32

##### YENİ BOYUT EKLEME

**Süre, teknik, statü**

Araştırmanın süresi, restorasyonun tekniği, tokmağın statü göstergesi olması: parçada hiç geçmeyen boyutlar.

TYT 2025/32

##### BAŞKA UNSURA AİT BİLGİ

**Ölü'nün özelliği**

**Makber'e**

Kısa sürede yazılan Ölü; şık bu bilgiyi Makber'e yüküyor.

TYT 2019/35

##### UYDURMA NEDEN-SONUÇ

**Şaka azaldı,**

**yalnızlaştık mı?**

Parça iki durumu yan yana anlatıyor; birini öbürünün "temel nedeni" yapan şık uyduruyor.

TYT 2026/19

#### UYDURMA KARŞILAŞTIRMA

**Yerli öge evrenselinden çok mu?**

Albümde yerli ve yabancı tınılar birlikte; hangisinin ağır bastığı söylenmiyor.

TYT 2020/36

#### AŞIRI GENELLEME

**İlk kez, en kapsamlı, kurucu**

Parça Galen'in etkisinin yüzyıllarca sürdüğünü söylüyor; ilk ve en büyük olduğunu değil.

TYT 2023/39

### Kalıplar başka sorularda

- **Yeni boyut**: ne kadar süredir sürdüğü, ekonomik erişim, tasarruf bilinci, uzay çalışmalarına katkı, statü göstergesi olması. Parçada konunun bu yanı hiç yoksa şık cevaptır. TYT 2021/25 · 2022/34 · 2024/31 · 2025/27 · 2026/34
- **Başka unsura kaydırma**: boyamacılığın dere çevresinde toplanması dokuma üretiminin bir yerde toplanması değildir. TYT 2024/26
- **Uydurma karşılaştırma**: Avrupa'nın en büyük bahçesi olmak, mimarisiyle yurt dışındakilerden ayrılmak demek değildir. TYT 2024/34
- **Abartma**: fikrin ortaya atılması "önemli bir adım atıldı" demek değildir; parça çözümü fikir aşamasında anlatıyor. TYT 2019/27

## 4) Değinilen ve Değiniilmeyen

### Değiniilmeyen bilgi: ÖSYM'nin cevapları

| PARÇA             | PARÇADA OLMAYAN (CEVAP)                                                                                       |
|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Hababam Sınıfı    | Türk sinemasında yarattığı etki. Başarının sebepleri, seyirciye etkisi, uyarlama ve kuşaklar var. TYT 2018/33 |
| Tambora Yanardağı | Kuraklık. Parçada soğuma, kıtlık ve salgın var. TYT 2018/39                                                   |
| Kitlama çay       | Sağlığa etkisi. İçiliş biçimi, verdiği keyif, ekonomik oluşu ve doğduğu yıllar var. TYT 2019/38               |
| O romanı          | Sinemaya uyarlandığı. İlgi gördüğü, içeriği, adın başka dildeki karşılığı ve benzer roman var. TYT 2020/37    |
| Mini beyin        | Araştırmanın ne kadar süredir sürdüğü. TYT 2021/25                                                            |

| PARÇA                                                                                                                                                                                | PARÇADA OLMAYAN (CEVAP)                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kuram                                                                                                                                                                                | Gündelik yaşama nasıl yön verdiği. Gereksinimi, oluşumu, varsayım oluşu ve ęürütölmesi var. <span>TYT 2021/39</span> |
| Nilüferler Serisi                                                                                                                                                                    | Günümüz sanat anlayışının dışında kaldığı. <span>TYT 2022/33</span>                                                  |
| Bozulmayı gösteren etiket                                                                                                                                                            | Tüketicide tasarruf bilinci oluşturduğu. <span>TYT 2022/34</span>                                                    |
| Bilim insanların üslubu                                                                                                                                                              | Başarılı ürünler verdikleri bilim dalları. <span>TYT 2022/39</span>                                                  |
| Etkileyici pazarlama                                                                                                                                                                 | Sosyal medya uygulamalarında kullanıldığı. Fenomenler var, mecra söylenmiyor. <span>TYT 2023/31</span>               |
| Galen ve kişilik tipleri                                                                                                                                                             | Görüşlerinin psikologlarca geliştirildiği. Parçada esin kaynağı olduğu var. <span>TYT 2023/40</span>                 |
| Dondurma                                                                                                                                                                             | Ekonomik olarak kolay erişildiği. <span>TYT 2024/31</span>                                                           |
| 1980'ler filmlerinde ev içi                                                                                                                                                          | Mekân anlayışının zamanla nasıl dönüştüğu. Parça tek bir dönemi anlatıyor. <span>TYT 2024/33</span>                  |
| Blues                                                                                                                                                                                | Bestelerinin ilham verdiği milletler. Cazı etkilediği var, milletler yok. <span>TYT 2024/35</span>                   |
| Kapı tokmakları                                                                                                                                                                      | Sosyal statü göstergesi sayıldığı. <span>TYT 2025/27</span>                                                          |
| Islak köpek silkelenmesi                                                                                                                                                             | Tüy yapısı sayesinde dış etkilere dayanıklı olduğu. Parçada deri alıcıları var. <span>TYT 2025/30</span>             |
| Rumeli Hisarı                                                                                                                                                                        | Restorasyonda kullanılan teknik. Restorasyon var, tekniği yok. <span>TYT 2025/32</span>                              |
| Cenne Ulu Camisi                                                                                                                                                                     | Bölgenin en eski binalarından biri olduğu. En büyük kerpiç bina olduğu yazıyor. <span>TYT 2025/33</span>             |
| Masallar                                                                                                                                                                             | Geçmiş bilgileri güncel hâle getirdiği. <span>TYT 2025/38</span>                                                     |
| Alaca Cami                                                                                                                                                                           | Döneminin sanat anlayışını başarıyla temsil ettiği. <span>TYT 2026/33</span>                                         |
| Uzaydaki ikiz astronot                                                                                                                                                               | Araştırmanın uzay çalışmalarına katkısı. <span>TYT 2026/34</span>                                                    |
| Olumlu kök: "değinilmiştir"                                                                                                                                                          |                                                                                                                      |
| - Tersine alış: dört şık parçada olmayanı ekler, tek şık bir cümlemin yeniden söylenişidir.                                                                                         |                                                                                                                      |
| - İstifleme bağımlılığı: eşyalarından ayrılırken yaşadıkları derin üzüntü, yani verdikleri tepki. Tedavinin bulunduğu ya da çevrenin uyarıları parçada yok. <span>TYT 2018/26</span> |                                                                                                                      |

- Yapay zekâ: eğitimde geleneksel yöntemleri farklılaştırdığı. Öğrenci başarısına katkısı ya da çocuklara zararı söylenmiyor. **TYT 2024/23**
- Lokal uyku: idrakin sekteye uğraması, yani **algılamada kesinti**. Yorgunluk, karar verme ya da merak söylenmiyor. **TYT 2026/28**

## 5 "Söylenebilir" Soruları

### Söylenebilen yargıyı bulmak

- 1 Doğru şık parçadaki bir yargının **aynısı ya da kaçınılmaz sonucudur**; yorum katmaz.
  - 2 "Yorum katan" şıkları ele: parça Kemal Tahir'in görüşlerini filmi incelemede dayanak alıyor; filmin onun görüşlerine dayanarak şekildiği yazmıyor, tersine aralarında ayrımlar var. **TYT 2020/26**
  - 3 **Karşılaştırma** bildiren şık parçada da karşılaştırma ister: sinema en güçlü bağıni edebiyatla kurar → edebiyat sinemaya öbür sanatlardan çok katkı verdi. **TYT 2021/34**
  - 4 İki parça soruluyorsa önce iki parçanın **konusunu**, sonra **bakışını** karşılaştıır: ikisi de balina ölümlerini anlatıyor; biri kirliliği, öbürü yön bulma sistemini nedene koyuyor → aynı olgu, farklı yönler. **TYT 2019/28**
  - 5 Benzerlik sorusunda ölçütleri tek tek dene: eski ve yeni araştırmaların çıkış noktası ve sonucu aynı, incelenen araç farklı. **TYT 2018/38**
- ↳ Köşe yazısının başlığı gençlerin unvan peşinde olduğunu söylüyor, verileri ise çoğunun maaşı öne aldığını gösteriyor: söylenebilecek olan yazının kendi içinde tutarsız olduğu. **TYT 2020/31**

### Söylenebilen yargı: ÖSYM'nin cevapları

| PARÇA                      | SÖYLENEBİLEN (CEVAP)                                                                                   |
|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Parçalanabilen şişe        | Henüz tasarım aşamasındaki çözüm odaklı bir çalışma. <b>TYT 2019/27</b>                                |
| Ölü                        | Zihnen kabullenilmiş bir üzüntü: sükût ve düşünüş var. <b>TYT 2019/36</b>                              |
| Deniz kızını gören balıkçı | Kurgu gerçeklerden çok hayallerden beslenir. <b>TYT 2022/25</b>                                        |
| Sahaflar                   | Kültürel mirası ortaya çıkarıp yeniden kazandırır. Arkeolojiye sadece benzetiliyor. <b>TYT 2022/26</b> |

| PARÇA                       | SÖYLENEBİLEN (CEVAP)                                                                            |
|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Şehrini terk eden karakter  | Geçmişle bağlarını koparmakta zorlanır.<br>TYT 2023/21                                          |
| Halk anlatıları             | Var olduğu kültüre göre şekillenip değişir; metin türüne göre değil. TYT 2023/27                |
| Puslu Kitalar Atlası        | Gerçekliği ele alış Zhaung Tzu'nun düşüyle benzer.<br>TYT 2023/36                               |
| Galen                       | Tıp alanındaki düşünceleri yüzyıllarca etkili oldu.<br>TYT 2023/39                              |
| İzmir dokuma imalatı        | Şehir kalabalıklaşınca fabrikalaşmaya geçildi.<br>TYT 2024/26                                   |
| Blues                       | Afrika kültürünün izini taşıyarak dünyaya yayıldı.<br>TYT 2024/36                               |
| Güneş gülünden robot parmak | Doğadan hareketle işleyişi önceden bilinen ürünler tasarlanır. TYT 2024/38                      |
| Temel atıf hatası           | Çoğu kişi olumsuz durumun kaynağını dış koşullarda değil karşısındaki kişide görür. TYT 2025/22 |
| Eski dergiler               | Okuyanı hayrete düşürecek bilgiler içerir.<br>TYT 2025/26                                       |
| Raoul Ubac                  | Başka sanatların unsurlarını kendi sanatında kullanıp dönüştürdü. TYT 2025/35                   |
| Masallar                    | Toplumların yerel özelliklerini taşıyarak canlı kalır.<br>TYT 2025/37                           |
| Damien Hirst                | Eserinin farklı yorumlanmasını olağan karşılar.<br>TYT 2025/39                                  |
| Okurken gözüün sıçraması    | Sıçrama aralığının genişliği metni anlamada belirleyici. TYT 2026/18                            |
| Şakalaşma                   | Yalnızlaşan insanların kaybettiği, özlemle anılan bir kaynaşma biçimi. TYT 2026/19              |
| İlhamdan beslenen ressam    | Eserlerini esinlenmeyle ortaya koydu. TYT 2026/29                                               |
| Akış hâli                   | Özel bir odaklanma durumuna işaret eder.<br>TYT 2026/39                                         |

## 6 "Söylenemez" Soruları

### Söylenemeyen yargıyı bulmak

1 Dört şıkkın parçada karşılığı var; birinin yok ya da parçaya ters.



2 Şık parçadaki bir **bilgiyi tersine** çevirebilir: Çin Seddi askerî rolünü teknolojik sistemlere bıraktı; askerî teknolojinin gelişmesinde rol oynadığını söylemek ters.

TYT 2025/31



3 Şık bir **kişinin tutumunu** yanlış okuyabilir: görevliyi rahatsız eden eserin dağınıklığıydı; öğelerin bütüncül sunulmasını yadırgadığı söylenemez. TYT 2025/40



4 Şık sebepleri sayan bir parçaya **yeni bir sebep** ekleyebilir: üstün zekâlıların potansiyel altında kalması öğretmen, ortam ve sosyal destek yüzünden; grup içi rekabet parçada yok. TYT 2022/28

### Söylenemeyen yargı: ÖSYM'nin cevapları

| PARÇA                           | SÖYLENEMEYEN (CEVAP)                                                                                                                                              |
|---------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Philip K. Dick                  | Romanlarında hep belirli bir karakterin maceralarını anlattığı. Karakter tek romanın kahramanı. TYT 2019/30                                                       |
| Makber                          | Kısa sürede yazıldığı. Kısa sürede yazılan Ölü. TYT 2019/35                                                                                                       |
| Etik                            | Modern dönemde toplum yerine bireyi sorgulayan bir sisteme dönüştüğü. Parça bireysel ya da kolektif özne diyor. TYT 2019/40                                       |
| Mabel Matiz                     | Hikâyeyi evrensel tınılardan çok yerli öğelerle anlattığı. TYT 2020/36                                                                                            |
| İdeal tipler                    | İşlevi konusunda araştırmacıların ayrıştığı. TYT 2020/39                                                                                                          |
| Kapağı okura bırakılan kitaplar | Yöntemin okur sayısını artırdığı. TYT 2021/22                                                                                                                     |
| Zaman Yolculuğu                 | Anlatımında nesnelliği öne aldığı. TYT 2021/24                                                                                                                    |
| Tanpınar                        | İstanbul'u hayallerden çok somut deneyimleriyle yorumladığı. Parçaya göre İstanbul'u kişisel geçmişinin süzgecinden görüyor, Paris'e de öyle bakıyor. TYT 2021/28 |

Üstün zekâlı çocuklar

Grup içinde rekabet etmekte zorlandıkları.

TYT 2022/28

Mutluluk arayışı oyunu

Beklentilerini keşfetmeye çabaladıkları. Tersine, kendilerine bakmaktan kaçıyorlar.

TYT 2022/37

Günlükler

Gizemli yönleriyle dikkat çektiği. Parça mahrem diyor.

TYT 2024/32

Kelebek Bahçesi

Kelebek mimarisiyle yurt dışındaki benzerlerinden ayrıldığı. Parça büyüklüğünü anlatıyor.

TYT 2024/34

Güneş gülü

Dış kuvvetin yaprağın kimyasal yapısını kalıcı olarak değiştirdiği. Değişen hücre içi basınç.

TYT 2024/37

Klasik eserler

Öz güveni güçlendirdiği. Duygusal zekâ, empati, ahlak, odak ve dil var.

TYT 2025/28

Charlie Chaplin

Filmlerini benzer içerikli senaryolarla kurduğu.

TYT 2025/29

Çin Seddi

Askerî teknolojinin gelişmesinde rol oynadığı.

TYT 2025/31

Eseri göpe atan görevli

Ögelerin bütüncül sunulmasını yadırgadığı.

TYT 2025/40

## 7 Yazar ve Kişi Hakkında

### "Yazarın söylemesi beklenmez" sorusu

1 Önce yazarın **tutumunu** tek cümleyle yaz: neyi savunuyor, neye karşı çıkıyor?

2 Beklenmeyen şık bu tutuma **ters düşer**: tek tip, yüceltilmiş aşkı eleştiren yazardan "aşkı sürdürmenin yolu onu idealize etmektir" beklenmez.

TYT 2019/29

3 Ya da parçanın gösterdiği **nedenin yerine başka bir neden** koyar: kibrin kaynağı benlik saygısıyla ilgili kaygılar; "kişinin kendiyle yarışması" parçada yok.

TYT 2022/29

4 Parçadaki bir **sıralamayı** bozan şık da beklenmez: polisiyede sonuç önce verilir, nedenler sonra gelir. "Önce dağınık olaylar, sonra suç" diyen okur bu kurguyu yaşamamıştır.

TYT 2022/36

↳ Kişinin kendi anlattığı deneyimde başkalarına dair bir genelleme yoksa şık söylenemez: yazarın sevdiği bölümleri kızı sevmiyor.

TYT 2023/34

## Yazar ve kişi soruları: ÖSYM'nin cevapları

| PARÇA                          | SÖYLENEMEYEN YA DA BEKLENEMEYEN (CEVAP)                                                                        |
|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tek tip aşk                    | Aşkı sürdürmenin yolunun onu idealize etmek olduğu. <span>TYT 2019/29</span>                                   |
| Faust, Don Juan, Don Kişot     | İdealizmin ve aşırılığın kurgusal başarıyı artırdığına inandığı. <span>TYT 2020/33</span>                      |
| Kibir                          | Kibrin bir nedeninin kişinin kendiyile yarışması olduğu. <span>TYT 2022/29</span>                              |
| Kadın kahramanların öykücüsü   | Akılcılığı ve gerçekçiliği öne aldığı. Yazar şiirsellik ve bilinç akışı kullanıyor. <span>TYT 2022/31</span>   |
| Polisiye okuru                 | Başta dağınık görünen olayların sonradan bir suç çevresinde toplandığını fark etmesi. <span>TYT 2022/36</span> |
| Alice'in okuru                 | Sevdiği bölümlerin başka okurlarda da aynı etkiyi bıraktığı. <span>TYT 2023/34</span>                          |
| Eyfel Kulesi                   | Toplumsal yapının mimari dönüşüm getirebileceği. Parça sanat ve estetik üstüne. <span>TYT 2023/38</span>       |
| Söz oyunlarıyla yazan öykücü   | Yerel kültürü yansıtan sözlü anlatı kalıpları kullandığı (değinilmeyen). <span>TYT 2024/21</span>              |
| Başarı ve başarısızlık ikiliği | Olumsuz sonuçlanabilecek girişimlerden uzak durduğu. <span>TYT 2024/29</span>                                  |
| Söylenmeyi seven öykücü        | Dikkat çekici anlatım biçimlerini seçtiği. Yazar suskunluk ve açık uę kullanıyor. <span>TYT 2026/35</span>     |

## 8 ÖSYM tuzakları: tek sayfada

ÖSYM'nin bu ünitadaki sorularda kurduğu tuzaklar. Sınavdan önceki son tekrar için bu liste yeter.

- 1 Parçada soğuma ve kıtlık var; "kuraklık" yakın görünen ama başka bir olay. TYT 2018/39
- 2 "Çok az tercih edildiği", "önemli adım atıldı" gibi abartılar parçada olmayan yargılardır. TYT 2019/27
- 3 Kısa sürede yazılan başka eser; bilgiyi Makber'e yükleyen şık yanlış. TYT 2019/35
- 4 Kemal Tahir'in görüşleri filmi incelemenin dayanağı; filmin dayanağı değil. TYT 2020/26

- 5 Albümde yerli ve yabancı tınılar birlikte; hangisinin ağır bastığını söyleyen şık uyduruyor. **TYT 2020/36**
- 6 Araştırmanın yeri ve sonucu parçada; süresi yok. **TYT 2021/25**
- 7 Tanpınar İstanbul'a da Paris'e de iç dünyasının süzgecinden bakıyor; İstanbul için "somut deneyim" diyen şık ikisini karşıt gösteriyor. **TYT 2021/28**
- 8 Sahaflık arkeolojiye benzetiliyor; sahafın arkeoloji biliminden yararlandığı yazmıyor. **TYT 2022/26**
- 9 Galen için "ilk", "en kapsamlı", "kurucu" sözleri parçada yok. **TYT 2023/39**
- 10 Boyamacılığın dere çevresinde toplanması, dokuma üretiminin bir bölgede toplanması değildir. **TYT 2024/26**
- 11 Mahrem kayıt gizemli kayıt değildir. **TYT 2024/32**
- 12 Avrupa'nın en büyüğü olmak mimarisiyle benzerlerinden ayrılmak değildir. **TYT 2024/34**
- 13 Askerî rolünü teknolojiye bırakan yapı, askerî teknolojiyi geliştirmiş sayılmaz. **TYT 2025/31**
- 14 Dünyanın en büyük kerpiç binası, bölgenin en eskisi değildir. **TYT 2025/33**
- 15 İki durumu yan yana anlatan parçada birini öbürünün nedeni yapan şık uyduruyor. **TYT 2026/19**

## 9 Kendini dene: doğru mu, yanlış mı?

Önce D ya da Y'yi işaretle; cevaplar sayfanın sonunda.

- |                                                                                              |                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|
| 1. Ayrıntı sorusunda doğru şık, genel bilgiye göre doğru olan yargıdır.                      | <input type="checkbox"/> D <input type="checkbox"/> Y |
| 2. "Değinilmemiştir" sorusunda cevap, parçada karşılığı bulunmayan şıktır.                   | <input type="checkbox"/> D <input type="checkbox"/> Y |
| 3. Parçadaki "en büyük" sözünü şıkta "en eski" diye görmek aynı bilgidir.                    | <input type="checkbox"/> D <input type="checkbox"/> Y |
| 4. Parçada hiç geçmeyen bir boyut (süre, maliyet, teknik) ekleyen şık değinilmemiş bilgidir. | <input type="checkbox"/> D <input type="checkbox"/> Y |
| 5. Yan yana anlatılan iki durumdan biri öbürünün nedeni sayılabilir.                         | <input type="checkbox"/> D <input type="checkbox"/> Y |
| 6. Bir benzetme, şıkta o alanla ilgili bir bilginin varlığına kanıt olmaz.                   | <input type="checkbox"/> D <input type="checkbox"/> Y |

7. "Söylenebilir" sorusunda doğru şık parçadaki bir yargının aynısı ya da kaçınılmaz sonucudur.

D Y

8. "İlk kez", "en kapsamlı" gibi sözler parçada yoksa şıkta bulunması sorun değildir.

D Y

9. Yazarın söylemesi beklenmeyen yargı, çoğu kez onun tutumuna ters düşen yargıdır.

D Y

10. Bir kişi hakkındaki bilgiyi aynı parçadaki başka bir kişiye yüklemek söylenebilir bir yargıdır.

D Y

11. İki parça sorusunda önce konuya, sonra bakış açısına bakılır.

D Y

### Cevaplar

1. Y Ölçüt parçadır; genel bilgiye göre doğru ama parçada olmayan yargı söylenemez.

2. D Dört şık bir cümleyle eşlenir; eşi kalmayan cevaptır.

3. Y Yakın sözcükle kaydırma ÖSYM'nin en sık çeldiricisidir; büyüklük yaş değildir.

4. D Konunun bu yanı parçada yoksa şık cevaptır.

5. Y Neden-sonuç parçada kurulmamışsa şık uyduruyor.

6. D Sahaflık arkeolojiye benzetilir; sahaf arkeoloji biliminden yararlanmaz.

7. D Yorum katan, abartan ya da genelleyen şık elenir.

8. Y Bu sözler aşırı genellemedir; parçada yoksa şık söylenemez.

9. D Önce yazarın neyi savunduğunu bul; ters düşen şık cevaptır.

10. Y Bilgi kime aitse onundur; başka unsura kaydırmak tipik çeldiricidir.

11. D Aynı olguyu farklı yönlerden ele alan parçalar böyle ayırt edilir.

**Kaynak:** Test yapısı: ÖSYM 2026-YKS Kılavuzu, Tablo 1A. Sorular ve cevaplar: ÖSYM'nin yayımladığı 2018-2026 TYT soru kitapçıkları (Türkçe testi).